

ประติมากรรมภายในองค์กรของธุรกิจการประกันชีวิตในประเทศไทย

นาย สราทก จันทร์พงษ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหัตถ์กฤษฎาปริญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร

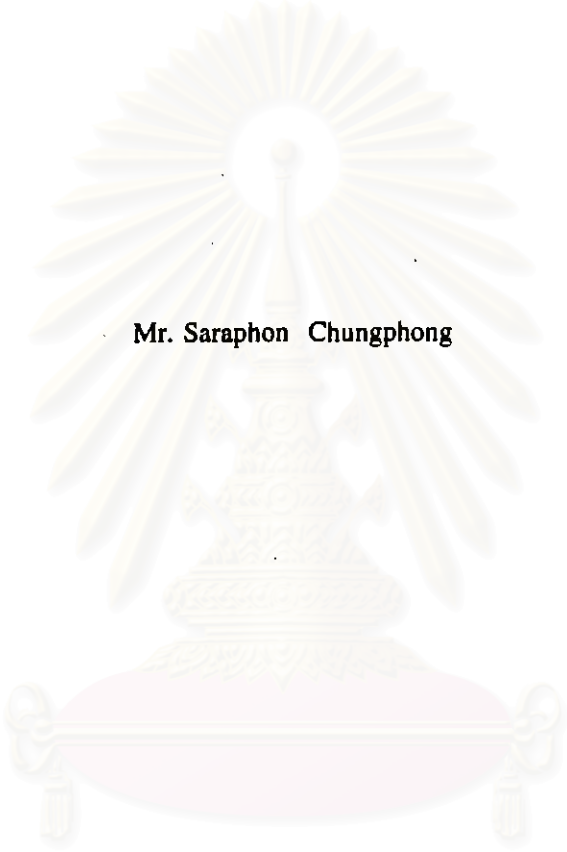
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 726 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

X-EFFICIENCY OF LIFE INSURANCE INDUSTRY IN THAILAND

Mr. Saraphon Chungphong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 726 - 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์: ประสิทธิภาพภายในองค์กรธุรกิจการประกันชีวิตในประเทศไทย

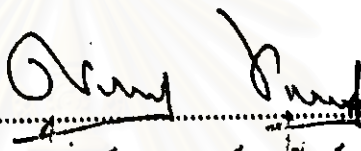
X-Efficiency of Life Insurance Industry in Thailand

โดย : นาย สราทล จันทร์พงษ์

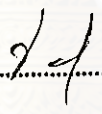
ภาควิชา : เศรษฐศาสตร์

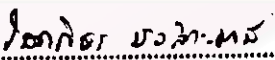
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยดิษฐ์ มัตถิกะมาศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

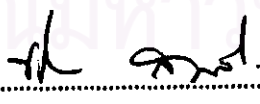

.....บัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุมา อิชกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยดิษฐ์ มัตถิกะมาศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชโยดม สรรพศรี)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สราพล จันทรพงษ์ : ประสิทธิภาพภายในองค์กรของธุรกิจการประกันชีวิตในประเทศไทย
(X-EFFICIENCY OF LIFE INSURANCE INDUSTRY IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.โสศนธรร มัลลิกะมาส , 83 หน้า, ISBN 974 - 636 - 726 - 9

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพภายในองค์กร

(X-Efficiency) ของธุรกิจการประกันชีวิตในประเทศไทย ความมีประสิทธิภาพ X เป็นแรงจูงใจในการบริหารงานภายในองค์กร การศึกษาเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ดัชนีวัดค่าความมีประสิทธิภาพ X การศึกษาข้อมูลที่ทำการศึกษา มีลักษณะเป็น Pooling Data ประกอบด้วยจำนวน 12 บริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย ช่วงระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ปี 2532 - ปี 2537 รวบรวมจากกรมการประกันภัยกระทรวงพาณิชย์

โดยการวิเคราะห์สมการถดถอย กล่าวคือ ขั้นตอนแรก การประมาณจากฟังก์ชันต้นทุน 12 บริษัท เพื่อดำเนินการหาต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับความมีประสิทธิภาพ X สำหรับบริษัทแต่ละปี ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยตัวแปรต่างๆกับความมีประสิทธิภาพ X ของบริษัท

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายโฆษณา ส่วนแบ่งทางการตลาด อัตราส่วนเงินจ่ายตามกรมธรรม์ มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความมีประสิทธิภาพ X และมีทิศทางเป็นลบกับความมีประสิทธิภาพ X สำหรับตัวแปรสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุน การร่วมทุน อัตราส่วนค่าตัวแทน นายหน้า อัตราส่วนเงินกองทุน และตัวแปรหุ่นที่แสดงถึง พ.ร.บ.การประกันภัย พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจากการศึกษา เสนอแนะว่า บริษัทประกันชีวิต ควรที่จะคัดเลือกกรมธรรม์ที่มีคุณภาพ และการจัดหลักสูตรเพื่ออบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรับประกันภัย รัฐบาลควรเข้ามาควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อเสริมสร้างธุรกิจประกันชีวิตให้มีความมั่นคงและความน่าเชื่อถือ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดียิ่งขึ้นของธุรกิจประกันชีวิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๔

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C860360 ECONOMICS

MAJOR
KEY WORD: X-EFFICIENCY / LIFE INSURANCE.

SARAPHON CHUNGPHONG : X-EFFICIENCY OF LIFE INSURANCE INDUSTRY IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SOTHITORN MALLIKAMAS ,Ph.D. 83 pp. ISBN 974 - 636 - 726 - 9

The objective of the thesis is to analyze x-efficiency of Thailand's life insurance industry. X-efficiency is the motivation of the organization management . The research methods include descriptive analysis and regression analysis of x-efficiency index . Pooling data of 12 registered life insurers in the Thailand from 1989-1994 are employed. The data are gathered from Insurance Department , Ministry of Commerce.

For regression analysis,first,we estimate cost functions for 12 life insurers to find out the cost of life insurers associated with x-efficiency for each year . Second,we test the factors determining x-efficiency .

The research findings reveal that advertising expenses,market share and benefit payment ratio significantly determine and negatively x-efficiency of life insurers. Non-admitted assets,investment assets, joint venture,commission ratio,equity ratio and law,however,insignificantly effect x-efficiency. Therefore this study recommends that life insurers should screen for higher quality policies and provide training courses to personnel to have more knowledge for underwriting. Government should closely supervise life insurer to ensure stability of the system and promote better image of insurancee industry.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... *Economics*
สาขาวิชา..... *Economics*
ปีการศึกษา..... *2539*

ลายมือชื่อนิสิต..... *Saraphon*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Sothitorn Mallikamas*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *-*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จทุกวงได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โตดถิร มัลลิกะมาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ตลอดเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอดมา รวมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จางมา อึ้งกุล ในการเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล และอาจารย์ ดร.ชโยดม สรรพศรี ที่กรุณาว่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อคิดและคำแนะนำเพิ่มเติมต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณหน่วยงานต่างๆทุกหน่วยงาน ที่เอื้ออำนวยเอื้อเพื่อข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ กองวิชาการสถิติ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ เจ้าหน้าที่และบรรณารักษ์ ห้องสมุด ป่วย อังกากรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะคุณ กฤตชญา รัตนประทีป บรรณารักษ์ ที่คอยให้คำปรึกษา ให้แง่คิดที่ดีและความช่วยเหลือมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่เอื้อเพื่อข้อมูลต่างๆและเป็นสถานที่ที่ผู้เขียนมีสมาธิในการเขียนและคิดมาโดยตลอดและขอขอบพระคุณ เพื่อนร่วมรุ่นคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย C8 ทุกๆท่าน ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และ ขอขอบคุณคุณกิตติ ปรีควัฒนกิจ ที่ช่วยเหลือในทุกๆด้านมาโดยตลอด และขอกกล่าวขอบพระคุณอีกครั้งกับบุคคลอีกหลายๆท่านและหลายๆฝ่ายที่ได้เอื้อนามที่มีส่วนร่วมในการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนไม่สามารถเขียนได้หมดในที่นี้

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ในการสนับสนุนทางการศึกษาและเงินทุนค่าเรียนตลอดเวลา และน้องๆที่น่ารักของข้าพเจ้า

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อาจจะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจบ้างพอสมควร ประโยชน์ที่ได้รับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวในที่นี้และที่ไม่ได้เอื้อนาม หากมีข้อบกพร่องประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สราพล จันทร์พงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่	1
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	8
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
1.3 ขอบเขตการวิจัย	9
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	11
2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพ X (X-Efficiency)	11
2.2 ความแตกต่างระหว่าง X-Efficiency กับ ทฤษฎีการผลิตอื่นๆ.....	12
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3. ธุรกิจประกันชีวิต	23
3.1 โครงสร้างการบริหารงาน ต้นทุน แรงจูงใจ ของธุรกิจประกันชีวิต และปัญหา Asymmetric Information : Adverse Selection and Moral Hazard	23
3.2 การศึกษาโครงสร้างต้นทุน	27
3.3 ปัจจัยทั้งภายนอกและภายในองค์กรที่มีต่อความมีประสิทธิภาพ X(X-Efficiency)	32
4. วิธีการศึกษา	50
4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	50
4.2 ข้อมูลที่ใช้ประมาณการ	57
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5.1 ผลลัพธ์การหาค่าสมการต้นทุนรวม	59
5.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความมีประสิทธิภาพXกับตัวแปรที่กำหนดขึ้น	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ	64
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	64
6.2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม	68
6.3 ข้อเสนอแนะ	69
รายการอ้างอิง	71
ภาคผนวก	72
ประวัติผู้เขียน.....	83

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติรายรับเบี่ยประกันสุทธิ.....	3
1.2 สถิติรายได้สุทธิจากการลงทุน.....	5
1.3 การลงทุนของรัฐกิจการประกันชีวิต.....	6
3.2 แสดงต้นทุนการดำเนินงานทั้งหมดของบริษัทประกันชีวิตระหว่างปี 2532-2537.....	30
3.3 แสดงค่าเฉลี่ยต้นทุนของบริษัทประกันชีวิตในประเทศและสาขาต่างประเทศ.....	31
3.4 แสดงต้นทุนเฉลี่ยในการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิต.....	32
3.6 อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุน	42
3.7 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายโฆษณา	43
3.8 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต	44
3.9 ส่วนแบ่งทางการตลาด	45
3.10 อัตราส่วนค่าตัวแทนนายหน้า	46
3.11 อัตราส่วนเงินจ่ายตามกรมธรรม์	47
3.12 อัตราส่วนเงินกองทุน	48
3.13 อัตราส่วนการร่วมทุน	49
5.1 แสดงความสัมพันธ์ของต้นทุนรวมกับผลผลิต ระหว่างปี 2532-2537	60
5.2 แสดงความสัมพันธ์ของความมีประสิทธิภาพกับตัวแปรอิสระที่กำหนดขึ้น	61

สารบัญรูปร่าง

รูปร่างที่	หน้า
3.1 สัดส่วนต้นทุนของบริษัทประกันชีวิต ปี 2537	29
3.5 สัดส่วนค่าใช้จ่ายต่างๆของบริษัทประกันชีวิต	33

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย